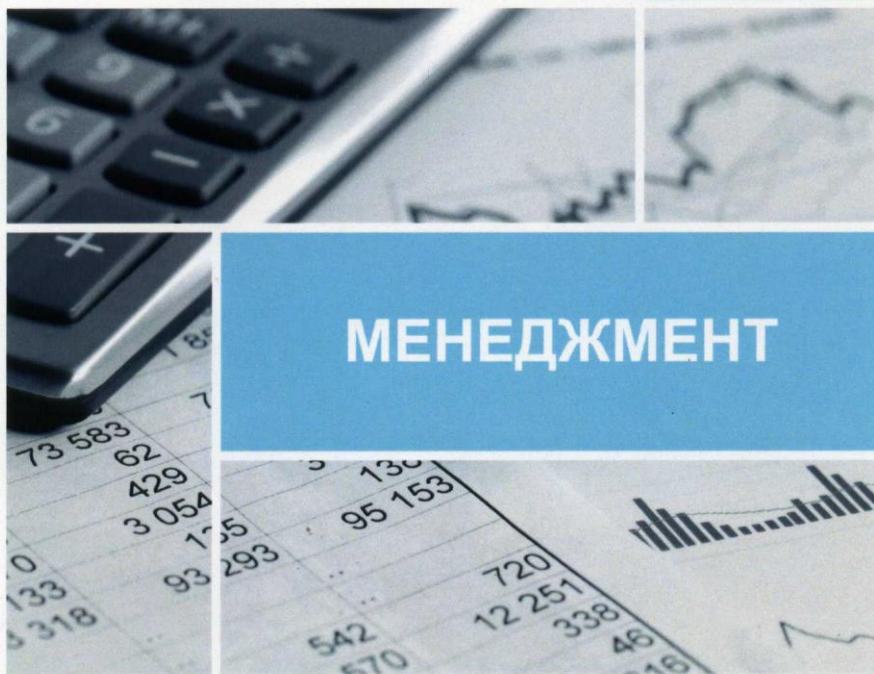

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

МЕНЕДЖМЕНТ

Навчально-практичний посібник
для самостійного вивчення дисципліни
у схемах, таблицях, тестах та завданнях

УДК 005(075.034)

M50

Авторський колектив: канд. екон. наук, професор М. В. Афанасьєв – вступ, підрозд. 1 – 3, 14; канд. екон. наук, доцент І. Я. Іпполітова – підрозд. 8, 9, 11, 12; канд. екон. наук, доцент В. В. Ушкальов – підрозд. 4, 6, 7, 13; канд. екон. наук, викладач І. Г. Муренець – підрозд. 5, 10.

Рецензенти: професор кафедри менеджменту та поведінкової економіки Донецького національного університету імені В. Стуса, д-р екон. наук *К. С. Безгаїн*; директор ДП "Державний інститут по проєктуванню підприємств коксохімічної промисловості", д-р екон. наук *В. І. Рудика*.

Рекомендовано до видання рішенням ученої ради Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця.

Протокол № 4 від 31.05.2021 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Менеджмент [Електронний ресурс]: навчально-практичний М50 посібник для самостійного вивчення дисципліни у схемах, таблицях, тестах та завданнях / М. В. Афанасьєв, І. Я. Іпполітова, В. В. Ушкальов, І. Г. Муренець ; за заг. ред. В. В. Ушкальова. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. – 392 с.

ISBN 978-966-676-825-7

Викладено основні теоретичні положення за темами навчальної дисципліни. Подано тестові завдання для самоконтролю та перевірки рівня засвоєння теоретичного матеріалу. Наведено практичні завдання з формування професійних компетентностей, відповідно до програми навчальної дисципліни.

Рекомендовано для студентів економічних спеціальностей.

УДК 005(075.034)

785048

© Афанасьєв М. В., Іпполітова І. Я.
Ушкальов В. В., Муренець І. В., 2021

© Заг. ред. В. В. Ушкальова, 2021

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2021

ISBN 978-966-676-825-7

Зміст

Вступ	3
Розділ 1. Управлінські процеси в організації	7
1. Поняття та сутність менеджменту.....	7
Основні поняття та категорії теми.....	7
1.1. Поняття та сутність менеджменту.....	8
1.2. Функції та процеси менеджменту.....	13
1.3. Закони, закономірності та принципи менеджменту.....	15
Тестові завдання за темою 1.....	18
Запитання для самостійного опрацювання.....	24
Практичні завдання за темою 1.....	24
2. Розвиток науки управління.....	30
Основні поняття та категорії теми.....	30
2.1. Історичні передумови появи менеджменту.....	33
2.2. Еволюція управлінської думки.....	34
2.3. Сучасні підходи в менеджменті.....	38
Тестові завдання за темою 2.....	40
Запитання для самостійного опрацювання.....	46
Практичні завдання за темою 2.....	47
3. Організація як об'єкт управління.....	55
Основні поняття та категорії теми.....	55
3.1. Організація як соціотехнічна система.....	57
3.2. Функціонування організації.....	59
3.3. Моделі організації.....	60
Тестові завдання за темою 3.....	63
Запитання для самостійного опрацювання.....	69
Практичні завдання за темою 3.....	70
4. Методи прийняття управлінських рішень.....	73
Основні поняття та категорії теми.....	73
4.1. Поняття управлінського рішення.....	74
4.2. Класифікації методів прийняття рішень.....	76
4.3. Процес прийняття управлінського рішення.....	78
Тестові завдання за темою 4.....	79
Запитання для самостійного опрацювання.....	85
Практичні завдання за темою 4.....	86
Практичні завдання для самостійного опрацювання.....	89

5. Методи обґрунтування управлінських рішень	95
Основні поняття та категорії теми.....	95
5.1. Необхідність в обґрунтуванні рішень	97
5.2. Методи обґрунтування управлінських рішень в умовах невизначеності та ризику	99
5.3. Методи творчого пошуку вирішення проблем	101
Тестові завдання за темою 5.....	105
Запитання для самостійного опрацювання	110
Практичні завдання за темою 5.....	111
6. Комунікація як процес у менеджменті.....	117
Основні поняття та категорії теми.....	117
6.1. Поняття та сутність комунікації	118
6.2. Організаційні комунікації.....	121
6.3. Методи й інструменти комунікацій	125
Тестові завдання за темою 6.....	130
Запитання для самостійного опрацювання	136
Практичні завдання за темою 6.....	136
7. Психологія, етика та культура менеджменту.....	139
Основні поняття та категорії теми.....	139
7.1. Етика менеджменту.....	141
7.2. Організаційна культура.....	142
7.3. Соціально-психологічні аспекти управлінської діяльності	146
Тестові завдання за темою 7.....	152
Запитання для самостійного опрацювання	157
Практичні завдання за темою 7.....	158
Розділ 2. Методи та засоби здійснення управлінських функцій	163
8. Стратегічне планування та місія організації	163
Основні поняття та категорії теми.....	163
8.1. Стратегічне планування в організації	165
8.2. Етапи стратегічного планування	168
8.3. Методи стратегічного прогнозування та планування.....	170
Тестові завдання за темою 8.....	178
Запитання для самостійного опрацювання	184
Практичні завдання за темою 8.....	184
9. Планування діяльності в організації	187

Основні поняття та категорії теми.....	187
9.1. Загальні підходи до планування в організації	188
9.2. Визначення цілей у плануванні	190
9.3. Методи та принципи планування	196
Тестові завдання за темою 9.....	198
Запитання для самостійного опрацювання	204
Практичні завдання за темою 9.....	204
Практичні завдання для самостійного опрацювання	208
10. Організація як функція управління	214
Основні поняття та категорії теми.....	214
10.1. Організація як елемент циклу управління.....	216
10.2. Типи організаційних структур	220
10.3. Формування організаційних структур	226
10.4. Розподіл та делегування повноважень.....	228
Тестові завдання за темою 10.....	232
Запитання для самостійного опрацювання	238
Практичні завдання за темою 10.....	238
11. Мотивація трудової діяльності	244
Основні поняття та категорії теми.....	244
11.1. Мотивація як функція управління.....	245
11.2. Теорії мотивації	249
11.3. Методи та інструменти мотивації	256
Тестові завдання за темою 11	259
Запитання для самостійного опрацювання	266
Практичні завдання за темою 11.....	266
Практичні завдання для самостійного опрацювання	269
12. Види та методи контролю.....	272
Основні поняття та категорії теми.....	272
12.1. Поняття та сутність контролю.....	273
12.2. Види, етапи та інструменти контролю.....	275
12.3. Контроль за організаційною поведінкою	283
Тестові завдання за темою 12.....	285
Запитання для самостійного опрацювання	291
Практичні завдання за темою 12.....	291
13. Лідерство в організації.....	298
Основні поняття та категорії теми.....	298
13.1. Сутність та природа лідерства	300

13.2. Концепції лідерства.....	302
13.3. Методи та інструменти лідерства.....	311
Тестові завдання за темою 13.....	313
Запитання для самостійного опрацювання.....	319
Практичні завдання за темою 13.....	320
14. Ефективність управління.....	323
Основні поняття та категорії теми.....	323
14.1. Особиста ефективність менеджера.....	325
14.2. Ефективність діяльності організації.....	336
14.3. Оцінка ефективності управління.....	339
14.4. Тенденції розвитку організацій та напрями підвищення ефективності управління.....	342
Тестові завдання за темою 14.....	351
Запитання для самостійного опрацювання.....	357
Практичні завдання за темою 14.....	357
Практичні завдання для самостійного опрацювання.....	359
Відповіді до тестових завдань.....	365
Використана та рекомендована література.....	379
Основна.....	379
Додаткова.....	379
Інформаційні ресурси.....	384
Додатки.....	385